

ประชาธิปไตย ที่แข็งแกร่ง

ศาสตราจารย์ ดร. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หัวข้อ บรรยาย

- การปกครองท้องถิ่นกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย
- ประชาธิปไตยในท้องถิ่น
- พลวัตการเมืองไทย กับความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น
- การปกครองท้องถิ่นไทย
- โครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรปกครองท้องถิ่น
- การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
- การเลือกตั้งท้องถิ่น: มุมมองต่อความเป็นประชาธิปไตย
- การเลือกตั้งท้องถิ่น: ข้อจำกัดของประชาธิปไตย

การปกครอง ท้องถิ่นกับ การปกครอง ในระบบ ประชาธิปไตย

- เป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย
- เป็นสถาบันการเมืองที่มีความใกล้ชิดประชาชน
- ประชาชนมีส่วนร่วม ผ่านการเลือกตั้ง และช่องทางอื่นๆ
- เป็นสนามฝึกฝนทางการเมืองแก่ประชาชน รวมถึงสร้างนักการเมือง
- ช่วยลดแรงกดดันทางการเมืองภายในระบบการเมือง

ประชาธิปไตยในท้องถิ่น

Responsiveness

ต้องทำให้ อปท.
สามารถตอบสนอง
ต่อความต้องการ
รวมถึงความเดือด
ร้อนของประชาชน

Participation

ประชาชนควรต้อง
สามารถร่วมมือ
บทบาทในการ
กำหนดนโยบาย
แนวทางการพัฒนา
ของ อปท.

Transparency

อปท. มีความ
โปร่งใส
สามารถตรวจสอบ
ได้

พลวัตการเมืองไทย กับความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น

01

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีการสถาปนาเทศบาล ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

02

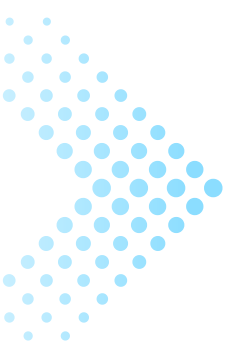
ระบอบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ถูกมองว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ

03

กระแสการปฏิรูปการเมือง พ.ศ. 2540 กับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

04

ความขัดแย้งทางการเมืองและการรัฐประหารกับการขาดนโยบายและทิศทางที่ชัดเจนในการกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นไทย

ระบบการปกครองท้องถิ่นแบบ 2 ชั้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด
(อบจ.)

- เทศบาล
- องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ระบบการปกครองท้องถิ่น
แบบชั้นเดียวเต็มพื้นที่

กรุงเทพ
มหานคร

โครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรปกครองท้องถิ่น

โครงสร้างแบบผู้บริหาร และสภาท้องถิ่น

มีลักษณะการจัดโครงสร้างแบบผู้บริหาร และสภาท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารที่เข้มแข็ง (มาจากการเลือกตั้งโดยตรง)

โครงสร้างฝ่ายการเมือง

โครงสร้างฝ่ายการเมืองของ อปท. จึงประกอบไปด้วยนายกฯ และสมาชิกสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น

จำนวนของสมาชิกสภาท้องถิ่นมีหลักการในการกำหนดจำนวนที่แตกต่างกัน

อบต.

อ้างอิงจำนวน
หมู่บ้าน
โดยสมาชิก
หมู่ละ 1 คน

เทศบาล

อ้างอิงประเภทของ
เทศบาล โดย

- เทศบาลตำบล
มีสมาชิก 12 คน
- เทศบาลเมือง
มีสมาชิก 18 คน
- เทศบาลนคร
มีสมาชิก 24 คน

อบจ.

อ้างอิงจำนวน
ประชากรในเขต
จังหวัดนั้นๆ
โดยมีจำนวน
สมาชิกสภา
อบจ. ระหว่าง
24-48 คน

กกม.

- มีการเลือกตั้ง
ผู้ว่าฯ กกม.
โดยตรง
- มีการเลือก
สมาชิกสภา
กกม. โดยมีเขต
การปกครอง
เป็นเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งท้องถิ่น: มุมมองต่อความเป็นประชาธิปไตย

- หลังปี พ.ศ. 2540 มีการเลือกตั้งท้องถิ่นในทุกระดับ บทบาทของข้าราชการลดลง
- พบการพัฒนาของท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่
- มีการยกระดับของคุณภาพในการจัดบริการสาธารณะ เช่น สาธารณสุข การศึกษา

- การมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ผ่านการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- ในหลายพื้นที่ที่พฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนแสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจบนฐานของผลประโยชน์สาธารณะ
- การผันตัวเองของนักการเมืองระดับชาติลงสู่สนามการเมืองท้องถิ่น

การเลือกตั้ง ท้องถิ่น: ข้อจำกัดของ ประชาธิปไตย

- การบริหารในรูปแบบผู้บริหาร กับสมาชิกสภา
ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงย่อมมีข้อจำกัด
 อาทิ
 - ความขัดแย้งระหว่างสภากับผู้บริหาร
 - สภากับการถ่วงดุลฝ่ายบริหาร
- การเลือกตั้งที่ใช้ระบบเสียงข้างมากอย่างง่าย
ทำให้คะแนนเสียงจำนวนมากหมดความหมาย
- หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนสมาชิก และ
การแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่มีความแตกต่างกันใน
แต่ละรูปแบบของ อปท.
- แนวโน้มความเป็นไปได้ในการเกิดการผูกขาด
ทางการเมือง เครือข่ายอุปถัมภ์ การเมืองแบบ
บ้านใหญ่
- ข้อกังวลว่าการเมืองจะขับเคลื่อนด้วยระบบ
อุปถัมภ์ มากกว่านโยบายหรือกลไกสถาบัน
ทางการเมือง

The background of the slide features a vibrant blue and teal abstract pattern. Overlaid on this is a semi-transparent circular area containing the title. At the bottom of the slide, there is a graphic of numerous white hands of various sizes reaching upwards, suggesting a crowd or a community. In the top right corner, there is a small solid blue rectangle.

Questions & Answers